

Vejledning til driftsgrensanalyser for økologisk svineproduktion

Denne vejledning er målrettet brugere, der skal udarbejde driftsgrensanalyser for bedrifter med økologisk svineproduktion. Vejledningen er lavet som et supplement til den overordnede vejledning til driftsgrensanalyser og Ø90 Benchmarking, der er vist til højre og kan hentes på dette [link](#).

Der henvises til "Grundlag for den beregnede notering for økologiske smågrise", som er tilgængelig på [VSP's hjemmeside](#).

Vejledningen til fordelinger er udelukkende tænkt som et supplement til den dialog, I som rådgivere bør have med landmanden om fordelingen af omkostninger mellem driftsgrene. De angivne forslag til fordelinger bør således aldrig erstatte reel viden fra landmanden om de faktiske forhold på bedriften.

Valg af standardkolonner

Opdeling af produktionen i sohold og slagtesvin

Den økologiske svineproduktion adskiller sig fra den konventionelle på en række punkter. Den første væsentlige forskel er, at søerne går på friland, og at smågrisene fravænnenes ved 7 uger, hvor de vejer 12-14 kg.

Efter fravænnning kommer smågrisene på stald.

Opdelingen af driftsgrensanalysen for økologisk svineproduktion anbefales derfor at være som følger:

Tabel 1. Anbefalede standardkolonner

Produktion	Vejledende standardkolonne til Driftsgrensanalyse
Søer med fravænnede grise	7000 – Søer + smågrise (til 14 kg)
Slagtesvin (14-110)	7960 – FRATS
Planteavlsdelen (salgsafgrøder og grovfoder)	910 – Mark uspecificeret
Planteavlsdelen (kun salgsafgrøder)	5910 – Korn, frø, raps og ærter

Markdrift

En lille andel af foderet til de økologiske svin dækkes af grovfoder. Det bliver dog sjældent til mere end, hvad der svarer til 8-10 % af det samlede omdriftsareal på bedriften. Derfor er det ikke umiddelbart aktuelt at opdele markdriften i salgsafgrøder og grovfoder. Nogle producenter indkøber blot wrapballer og har dermed slet ikke en egen grovfoderproduktion. Hvis arealet med grovfoder på bedriften er væsentligt, er der naturligvis mulighed for at lave opdelingen af markbruget mellem grovfoder og salgsafgrøder.

Bemærk, at såfremt der medtages omkostninger til grovfoder i kolonnen 5910, vil divisoren ikke tage hensyn til det, da arealet, som anvendes til divisor, kun medtager korn, frø, raps og ærter.

Såfremt grovfoderarealet ønskes opgjort særskilt, kan dette foregå på 5950 grovfoder.

Fordeling af omkostninger og indtægter

I lighed med konventionel svineproduktion er det nødvendigt at opgøre interne overførsler af både smågrise, polte, korn og halm.

Principper for intern omsætning af smågrise, polte og korn følger principperne for konventionel produktion. Der er opgivet vejledende priser for intern omsætning i lighed med den konventionelle produktion.

Ifølge grundlaget for den beregnede notering anvendes der ca. 220 kg halm pr. årsso og 47 kg halm pr. slagtesvin fra 14 til 100 kg. Dette giver for en integreret producent med 22 grise pr. årsso et samlet halmforbrug på 1.250 kg halm pr. årsso. Et forbrug på dette niveau gør halmen til en væsentlig omkostning i produktionen, og dermed bliver det også reelt at opgøre intern omsætning af halmen. Halmen omkostningsføres som strøelse ved grisene, og denne post samles op i linjen "Diverse vedr. husdyr" som er en del af dækningsbidraget.

Fordelingen af foderomkostningerne kan med fordel hentes fra E-kontrollen, såfremt den er tilgængelig.

Alt sofoderet tilhører naturligvis soholdet, og det er således umiddelbart kun fordelingen af smågrise-foder, der kan give udfordringer. Der er stor forskel på, hvordan de enkelte producenter vælger at fodre smågrisene, mens de går ved soen, derfor er det her nødvendigt at drøfte denne fordeling med landmanden.

For producenter med hjemmeblanding er udfordringen større, da det er råvarer og korn, der skal fordeles mellem driftsgrenene, ligesom vedligehold, energi, arbejdstid mv. vedr. mølleriet skal fordeles forholdsmæssigt mellem sohold og slagtesvin.

I grundlaget for den beregnede notering er der i tabel 1 vist normer for foderforbrug ved henholdsvis søer, smågrise og slagtesvin. I forhold til fordelingen i driftsgrenanalysen er "smågrisene" i grundlaget for den beregnede notering grise fra 14 til 30 kg. Det er således summen af smågrise og slagtesvin, der skal fordeles til FRATS i driftsgrenanalysen.

Såfremt der ikke er mere nøjagtige registreringer tilgængelige, kan fordelingen af dyrlæge og diverse omkostninger mellem sohold og slagtesvin ske efter normerne, der er angivet i tabel 2.

Tabel 2. Forbrug eller omkostning pr. årsso eller pr. produceret enhed. (kilde: Grundlag for den beregnede notering for økologiske smågrise – December 2016)

	Søer	Smågrise	Slagtesvin
Energiforbrug i kWh pr. enhed	153	2	11
Halmforbrug i kg pr. enhed	220	7,5	40
Vandforbrug i m ³	4,6	0,09	0,7
Produktionsafgift	8	0	4,1
Destruktion/DAKA pr. død enhed	220	15	55
Diverse udgifter i kr. pr. enhed	150	1+2*	2
Medicin i kr. pr. enhed	100	1	2
Rådgivning/dyrlæge i kr. pr. enhed	100	2	7
Vaccinationer søer	200	0	0
Vaccination pr. vækststyr enhed	6	0	8
Vacciner, i kr. pr. enhed	200	1	2
Dyrlæge, vacciner og medicin pr. enhed	533,2	3	13

* Grovfoder indregnes som en diverse omkostning for smågrise

Fordelingen af brændstof er der ikke angivet normer for, derfor anbefales det, at landmanden selv laver en stikprøve på dieselforbruget pr. uge i løbet af vinteren (hvor der ikke er aktivitet i marken). Dette gøres lettest ved at notere, hvor mange liter der tankes på maskinen, og hvor mange dage der går mellem optankningerne.

Vedligehold er ofte en udfordring at fordele, men der er dog den hjælp, at alt vedligehold vedr. staldbygninger og indvendigt staldinventar i den økologiske svineproduktion som udgangspunkt er noget, der tilhører slagtesvineproduktionen, mens vedligehold til soholdet primært er til hytter og hegn. Derudover skal der fordeles en andel af vedligehold vedr. traktor, minilæsser, ATV'er mv., som anvendes i soholdet.

Fordelingen af arbejdsomkostninger kan – hvis der ikke er mere præcise opgørelser – fordeles efter normerne i grundlaget for den beregnede notering, der fremgår af tabel 3.

Tabel 3. Arbejdstidsforbrug i økologisk svineproduktion (kilde: Grundlag for den beregnede notering for økologiske smågrise – December 2016)

Timer/årsso indtil fravæning	14
Minutter pr. smågris	10
Minutter pr. slagtesvin	25,5

Fordelingen af forsikringsomkostninger bør tage hensyn til, at brandforsikringerne primært vedrører slagtesvineproduktionen.

Afskrivning af bygninger og inventar hjælpes ligeledes på vej af, at soholdet er på friland, og at hytter og evt. hegn, der er taget op som investering, fremgår af anlægskartoteket. Såfremt det ikke er noteret i anlægskartoteket, er det en dialog, der er væsentlig at tage med landmanden.

Fordelingen af aktiverne følger den almindelige vejledning med den modifikation, at jordarealet, der anvendes til soholdet, skal medtages som bundet kapital ved soholdet.